

Юбилейно ХАСКОВО

Брой
Единствен
Септември
1969 г.

Издават Градският комитет на Българската комунистическа партия, Градският народен съвет и многотиражните градски вестници

Историята има своите Алпи. Своите високи и чисти върхове. Онези страшни и велики зъбери на действието, които приближават човека до бързината. В основата на тези гигантски висоти лежат безкръстни гробове, белеят се кости, плачат сираци. А там, горе, върху челата им, плочи знамето на надеждата. Тяхното изкачване не е въпрос на състезание. Не поставя рекорди. То решава съдбата на милиони. Всяко отиване до тях е легенда. Един подвиг. Епоса която ражда безсмъртието. Това не са върхове от гранит и барут. Това са вечните котли на революцията. На идеите. На стремежа към справедливост. Ето защо те не стоят в природата. Те принадлежат на времето...

Един такъв връх е той — Деветият ден на септември!

Вече десетки години слава на този ден — на този връх — покрива България. Онези, които иска да разбере съдбата ни, трябва да се покатери по плещите му. По тях той ще намери всичко, което преражда народа. И кървавите стъпки на мъченичеството. И непобедените знамена на вярата. И грандиозните пирамиди на труда. Всичко, което ни измъква от миналото, за да ни запрати напред. Всичко, заради което светът уважава името ни. Това ще бъде едно голямо и плодотворно катерене.

Издигането на този зъбер е нещо забележително. То не може да се осъзнае с еснафските мащаби на растежа. Нито с ни хилизма на снобите. То е плод на едно изригване. На един оптимизъм. И затова то е разбираемо само за чистите. За онези, които гледат света със сърцата си. За всички, които знаят какво значи да тръгнеш от Нищото.

Преди него България имаше

ВЪРХЪТ

много стари върхове. Но тяхното извисяване не носеше удовлетворение. Това бяха голготи те на едно робство, върху които нацията крещеше разпъната. Едва след неговото появяване народът успя да пипне небето. Вместо един кръст той занесе горе една песен. Един скок към слънцето, който продължава...

Цялата сила на Родината е събрана в този връх. Той е не само нейното величие, но и нейната опора. Чрез него тя стана равна с първите. От него тя кореспондира с големите. Преди да имаше висотата му, тя имаше една страшна съдба. Бе

ше бедна и измъчена. Ограбена. Сега нейният жребий е друг. Сега България вижда надалече. Сега тя има него — своя велик престол, който ѝ дава увереност. Той е толкова висок, че до него стигат само орлите.

Крилата на силните...

Вече години наред върхът ни издига нагоре. Това е един поход към съвършенството. Нашето узряване като нация. И като строй. „Вчера“ не прилича на „днес“. „Днес е вече „утре“. Върхът не признава умората. Върхът не обича страхливите. Той живее. Расте. Той ни вика: „Напред!“. Уморите ните може да изостанат. Страхливите може да побягнат надолу. Нима това е важно? Върхът не знае покой. Това е всичко! Той кара небето да се вдига все по-високо. Заставя крилата да махат все по-бързо. По неговите склонове няма места за отпих. Няма заслони. Той е движение. Енергия. Устрем. Родината на вихрите. И затова той повтаря: „Напред!“ Това не е туристически зов.

Това е девиз!

Ако някой не вярва, нека се качи при нас. Тук, върху челото на върха, той ще разбере какво значи летене. Скорост. Какво е шурмуване на небеса. Тук той ще види колко високо може да отиде един народ. Колко велико нещо е една победна идея.

Една височина в историята!

ПРАЗНИЧНИ РАПОРТИ

Те идват като радостни вестни от всяко предприятие. Цифри, които не са скучни. Защото те са едно повествование за възторга, за вдъхновението, за трудовата доблест на хиляди. Техният поход към трудовата слава започна отрано. Още през миналата година градската промишленост отчете 11 250 000 лв. надпланова продукция при обещание 7 200 000 лв. Това беше един чудесен първи етап. Вторият започна в началото на настоящата година и трудовата надпревара се развила с още по-голяма сила. 5 000 000 лв надпланова продукция — това е реалният резултат от съревнованието в чест на Юбилея.

Многохилядният колектив на тютюноработниците записа в

своята славна история още няколко златни страници. В социалистическото съревнование участваха всички — работници, служители, специалисти. В празничните колони на манифестацията над неговите редици ще се развяват три знамена — преходното червено знаме на Министерския съвет и ЦСПС за победата му през второто тримесечие, юбилейното знаме на Министерския съвет и Централния съвет на професионалните съюзи и юбилейното знаме на Окръжния народен съвет и Окръжния съвет на профсъюзите.

Много жар и ентузиазъм за достойно посрещане на Юбилея вложиха и мъжествените строители. Промисленото предприятие „Механизация и автотранспорт“ при Стройуправлението в Хасково също е наградено с три знамена. Юбилейно знаме на Министерския съвет и ЦСПС получи и пощенци. С високи трудови победи колективът на ОП „Автотранспред“ извоюва преходното червено знаме на Министерството на транспорта и Централния комитет на профсъюза на работниците от транспорта и съобщенията. Над тяхната колона ще се развява и знамето на ОНС и ОСПС. Това са челниците между челниците, които в голямата борба по пътищата на юбилея изкачиха най-високите стъпала. Защото и други

също постигнаха висоти, които заслужено могат да се гордеят. На ТПК „Тодорка Паунова“ беше присъдено юбилейното знаме на ОНС и ОСПС. Това знаме получи и колективът на Стройуправлението. На ДПП „Република“, на ДТП „Хранителни стоки“, на ДАП — „Пътнически автотранспорт“ и на Елмонтажния район бяха присъдени градски знамена. Достойни успехи имат и колективите на ДИП „Мир“, МЗ „Млада гвардия“, завод „Христо Смирненски“ и много други. Можем да посочим хиляди имена на скромни труженици, които имат заслуга за тези прекрасни юбилейни успехи в прослава на епохалното дело на социалистическата революция.

Градският комитет на Българската комунистическа партия и Градският народен съвет в Хасково поздравяват сърдечно всички трудещи се от града с най-големия празник на българския народ

25-годишнината на Девети септември,

като им пожелават здраве, щастие, весело празнуване и още по-големи постижения за достойна среща на 100-годишнината от рождението на Владимир Илич Ленин.

- Нови координати — 6 — 7 стр.
- Интервю с партизанския командир Ив. Араклиев — 2 стр.
- Юбилейни отличия на адрес Хасково — 4 стр.
- Разходка в бъдещето — 6 и 9 стр.
- Интервю с 25 недоволни — от Зл. Апостолов — 12 стр.

В броя:

НИЙ ИДЕМ БОДРИ ПАРТИЗАНИ...

Всеотдайно в борбата

Трудно е в тези дни да се „хване“ председателят на хасковското стопанство Иван Араклиев и да се изкопчи малко време за разговор. Неговите грижи сега са много. Той ръководи най-големия кооператив в Хасковски окръг. Но темата за партизанското движение, в което сам той е участвал като командир на отряд „Асен Златаров“, винаги го е предразполагала за откровение. Нашият първи въпрос беше: **КАКВО ШЕ НИ КАЖЕТЕ ЗА ПОДГОТОВКАТА НА ПАРТИЗАНСКАТА БОРБА?**

— Хората не се раждат войници. Самият аз споделих съдбата на хасковските бедняци. Преди да стана партизанин, бях мобилизиран в десетата дружина в Момчилград. Това беше през юни 1941 година, малко след нападението на фашистка Германия над Съветския съюз. По онова време бях член на Окръжния комитет на партията и секретар на окръжния комитет на РМС. Трябваше да се свържа с другарите си. Завърнах се в Хасково с намерението да мина в нелегалност. Тук срещнах дошлите от София студенти ремесленици и партийни членове. Те ми донесоха решението на ЦК на партията за организиране на въоръжена борба срещу окупаторите. По това време част от членовете на окръжния комитет на партията и РМС бяха арестувани или интернирани. Събрахме се с останалите другари от комитета Васил Караджов и Марко Лозанов. Решихме да се върнем в частта си. Но преди това трябваше да свикаме заседание на окръжния комитет на РМС. На заседанието решихме ремеслените групи да минат на бойна нога. Набелязахме план за саботажни действия. Взехме също мерки да се укрие житото и другите земеделски култури, вземани като наряд от фашистката власт. Решихме да се правят землянки и скривалища в балкана и близо край града, да съберем пари и продукти за арестуваните другари и техни

те семейства. Пак тук се разбрахме да се запасим с храна, която ще ни бъде нужна в балкана. Препоръчано беше членовете на окръжния комитет да сменят квартирите си и се предпазят от арестуване.

СПОМНЯТЕ ЛИ СИ ПЪРВАТА ЗАДАЧА?

— Това беше дежурство, което уредихме в покрайнините на града и селата, за да чакаме и се свържем с парашутистите, спуснати със самолети от Съветския съюз.

КОГА МИНАХТЕ В НЕЛЕГАЛНОСТ?

— На 13 ноември се увол-

них от запас. Останах една нощ в къщи и на другия ден минах в нелегалност.

КАКВА БЕШЕ ПЪРВАТА ВИ ГРИЖА КАТО ПАРТИЗАНИН?

— Да се създаде нов партиен комитет и мрежа от ятаци в околните села. Тази мрежа обхвана много села. В по-вече от домовете на нашите ятаци бяха направени скривалища, а край селата Кошуш и Болярово създадохме партизански бази. Нашите ятаци работеха всеотдайно и самопожертвователно през цялата борба. Винаги съм им изказвал своето уважение и благодарност.

ВСЕ ПАК ОТ КЪДЕ ПОЛУЧАВАХТЕ ОРЪЖИЕ?

— Най-вече от казармите. Изнасяхме оръжие от там чрез наши съмишленици. Избягвалите по-късно войници ремеслени донесоха няколко пуш-

ки, около хиляда патрони, картучни пистолети и три леки картучници. Заработихме с ентузиазъм, изградихме районни комитети на партията и РМС, отпечатахме на циклостил програмата на Отечествен фронт. Установихме връзка с редица борчески настроени членове на БЗНС.

КОЛКО ПАРТИЗАНСКИ ОТРЯДИ ИМАШЕ В ЗОНАТА?

— Два партизански отряда: „Асен Златаров“, който действуваше в бившата Хасковска околия и „Васил Левски“ — в Ивайловградско и Белооморното.

През август 1944 год. към партизаните преминаха войниците от 17-ти и 18-ти пограничен пост. Групата се преименува в български народоосвободителен партизански отряд „Васил Левски“. Отрядът имаше доста акции — атакува германски гарнизон в Димотика, участва в превземането на Софлу, извърши диверсии по железопътната линия и други. **Костадин ТОДОРОВ**

Посрещане на партизаните от отряд „Асен Златаров“ в Хасково.

ЖАЛОНИ КЪМ СВОБОДАТА

Дати, събития, факти

През февруари 1943 г., под ръководството на Димитър Канев (Ашика) се изгражда войнишка нелегална организация във 2 (10) пехотински полк и армейския артилерийски полк — Хасково. Тя провежда активна организаторска и агитационно-разяснителна работа сред войниците.

На 26 март през нощта ръководителите на тази нелегална организация Димитър Канев (Ашика), заедно с войниците Васил Иванов и Тялю Господинов, изнасят оръжие от казармата, укриват го в къщата на Дяко Йорданов Георгиев, въоръжават се и се отправят за балкана.

На 14 май започва съдебният процес срещу нелегалната войнишка организация и нейният ръководител Димитър Канев (Ашика) е осъден на смърт чрез разстрел.

На 6 октомври в хасковския затвор е обесен Дяко Йорданов Георгиев.

На 7 срещу 8 април през 1943 г. след продължително сражение с многобройна полиция и жандармерия, загиват участниците в партизанската чета „Ангел войвода“ Иван Райков, Тодорка Паунова и Къню Иванов.

На 2 юни 1943 г. в сражение с полицията като партизанин бива заловен Никола Терзиев — секретар на окръжния комитет на БКП. Отведен в Пловдив, той е умъртвен в полицията по най-жесток начин.

Вън от с. Светлина на 5 септември 1944 г. отрядът „Асен Златаров“ под ръководството на Иван Араклиев по обратния път към планината, а аз, Господин Гочев и Желю Илчев от с. Горски извор, се отправихме за с. Добрич да изпълняваме други задачи.

В с. Добрич ни посрещна верния и изпитан ятак бай Васил. Той беше възрастен, над 60 годишен човек, земеделец по убеждения. Тук се осведомихме за последните политически новини и научихме, че съветските войски са преминали българската граница. Без да се бавим повече, замислихме направо за Хасково. През нощта на 8 септември се промъкнахме в къщата на баба Ванка, която се намираще в северната покрайнина на града.

Почти на разсъмване вратата на нашето килерче се хлопна и при нас влязоха Пеню Докузов и Стефан Симеонов. Никой от нас в този момент не подозираше, че тази нощ в София се извършва исторически акт и че на сутринта ще осъществим с правителството на Отечественния фронт. Рано сутринта П. Докузов излезе да се свърже с наши другари, но скоро се върна с радостна вест.

— Победа!

Ние бяхме така смаяни, че просто не знаехме, какво да правим. След като мина първия порив на радостта, започнахме да обмисляме плановете за предстоящата си дейност. Решихме др. Ст. Симеонов да замине веднага за планината и доведе отряда в село Брястово и там да чакаме допълнителни нареждания, а ние да установим връзка

с Окръжния комитет на Отечественния фронт. Той се беше събрал в една стая на общината. Там бяха другарите доктор Павел Тагаров, Петър Парапанов, Иван Кирчев, Димитър Стоянов, Добри Желев. Обсъдихме бързо положените. Решихме да извикаме началника на гарнизона полк. Маринов и да го поканим да се постави на разположение на Отечественния фронт. Извикан по телефона полк. Маринов отказа да

с Окръжния комитет на Отечественния фронт. Той се беше събрал в една стая на общината. Там бяха другарите доктор Павел Тагаров, Петър Парапанов, Иван Кирчев, Димитър Стоянов, Добри Желев. Обсъдихме бързо положените. Решихме да извикаме началника на гарнизона полк. Маринов и да го поканим да се постави на разположение на Отечественния фронт. Извикан по телефона полк. Маринов отказа да

изпълнява заповедите на „някакъв си комитет“.

В това време комунистите в града извършиха блестящо своята работа. По техния призив тюрноработниците се вдигнаха на стачка. Народът потегли към общината.

След половин час пристигна и самият началник на гарнизона. Той дойде със свита от офицери и цял взвод охрана.

Другарите от комитета ме представиха на полковника като един от ръководителите на партизанския отряд „Асен Златаров“. Тлъст и цял плувиал в пот, полковникът се мъчеше да предаде спокоен вид на лицето си, но то да не му се отдаваше. Срещнахме се с него за пръв път, но се знаехме добре... Той провеждаше със своя полк акция срещу нашия отряд.

— Какво искате от мен? — попита полковникът.

— Господин полковник, вие знаете, че у нас има ново прави-

телство — правителството на Отечественния фронт. От нас искаме да ни дадете няколко камiona за превозване на партизанския отряд до града.

Тежка сянка мина по лицето на полковника.

— Аз камيون не мога да ви дам — каза той, защото нямам заповед за това. Оръжие — също. Партизаните трябва да слязат нощем и преди да влязат в града, да си предадат оръжието,

Последната крепост

за да не станат нежелателни инциденти.

— Господин полковник — казах аз, — вие никога вече няма да получите заповед от Вашите досегашни началници. Оръжието предава само пленения и победения. Ние нито сме пленени, нито сме победени — ние днес сме победители.

Но нито обстановката беше за спорове, нито имаше време за това. През отворения прозорец долиташе мощният врещ шум на народа, събрал се пред общината. Спорът с полковника не се поднови. Камционите бяха пуснати и на другата сутрин партизаните, построени в колони по четирима, влязоха в града.

При тази обстановка на 12 септември в града пристигнаха болярградските партизани, начело с другарите Благой Пенев, Делю Василев и Димитър Янев. Наново избликнаха радост и въторзи, наново митинг пред общината. Веднага след това от

града към артилерийските казарми тръгна внушителна манифестация начело с партизаните. При вида на манифестантите войниците излязоха от помещението и над казармите се развяха червени знамена. Вратите се отвориха и войниците понесоха на ръце партизанските командири. Партизаните пък от своя страна взеха на ръце войсковите командири-офицери и се получи една чудна картина на побратимяване. Смутен и развълуван, се появи и полковник Маринов. Жилави партизански ръце го издигнаха над развълуваното човешко море. Тъй както бяхме над раменете на хората, полковникът протегна ръце към мен, прегърна ме и целуна. Само след минути обаче аз трябваше да се убедя, че това е юдинска целувка.

По посока на щаба изведнъж избухна някаква суматоха. Над ласената от полковник Маринов машина започна да действа. Пламна стрелба от всички страни. Загърмяха пушки, автомати, картечици. Секна стихийната радост на народа, чуха се писъци на жени и деца, хората хукнаха кой на къде види. Пред погледа ми се мърна полк. Маринов, който тичаше към щаба, но преди още да достигне до там, той се олюля и тежкото му туловище грохна на земята...

Колко време продължи това сражение, трудно мога да кажа днес, но когато то почна да утихва, вече се беше смрачило. В то ва тежко сражение бяха убити няколко офицери и прекрасния партизанин Добчо Дойчев.

След този последен бой казармите затихнаха и настъпи нощта. Утрото, нашето свободно утро, дочакахме будни...

Янчо КОСТОВ